

Overdenking
gehouden op 26 december 2022
in de Cantatedienst in de Westerkerk Amsterdam
over Johannes 1: 1-4
door dr. Cristina Pumplun

“Het licht schijnt in de duisternis. En de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.” Zo verbeeldt de meest mystieke van de bijbelschrijvers - de evangelist Johannes - de spanning van ons menszijn, onze levens, tussen goed en kwaad, hoop en wanhoop, liefde en haat.

Licht en duisternis: die spanning kun je heel intens ervaren in nachten van wakker liggen, dat het donker dan eindeloos lijkt. En dat het dan toch weer morgen wordt. Licht en duisternis zijn metaforen. Het donker, dat uitzichtloos is, staat tegenover het licht, dat toekomst heeft, dat heilzaam is.

In die zin is het betekenisvol dat in oorlogssituaties vaak verduistering wordt voorgeschreven, opdat er geen licht door de ramen mag schijnen en mensen verplicht worden zich te verbergen in het donker. Zo wordt licht, symbool voor het leven, weggedrukt. Het mag niet hoop- en richtinggevend schijnen, maar is zogenaamd verraderlijk en onveilig.

En zo lijkt duisternis zo vaak terrein te winnen te koste van het licht: in oorlogen, in conflicten, waar angst het leven beheerst, in ons samenleven als negativiteit en onverschilligheid het voor het zeggen hebben en daar, waar mensen over lijken gaan om hun eigen belang. Dat soort donkerte moet het ervan hebben dat het net lijkt alsof betrokkenheid, steun, vriendschap, liefde niet eens bestaan.

Te midden van al dat: tóch licht zien, je ervoor openen en het ermee volhouden omdat vrijheid, verbondenheid, leven, liefde in het spel zijn - dat is een daad van verzet! Het viel me de afgelopen week op in een krantenbericht met foto's uit Oekraïne. De huizen zijn besneeuwde ruïnes geworden, de kou ligt over het beeld. En dan staat er toch een kerstboom op een plein en blijken mensen vooruit te kijken, ja, zich te verheugen op Kerst. Dáár heeft de duisternis het licht niet in haar macht gekregen.

“There is a crack in everything”, zong Leonard Cohen. “That’s how the light gets in.”

Licht, dat door de kieren heen schijnt. Licht, dat zich niet laat doven, maar steeds weer opvlamt overal waar liefde het uiteindelijk wint van de onverschilligheid en het leven het wint van verlies en vernietiging.

Dat wij daarop mogen vertrouwen in deze laatste dagen van een roerig jaar, dat we de hoop hoog mogen houden en het licht mogen zien waar het ook maar kiert.

Dat wens ik ons allen toe!

Amen.